

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1548/2023
04.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Стефан Матовић, адвокат из ..., против туженог „Универзитетски клинички центар Крагујевац“, са седиштем у Крагујевцу, кога заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Крагујевцу, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4008/22 од 09.12.2022. године, у седници одржаној 04.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4008/22 од 09.12.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 1485/21 од 11.07.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и тужени је обавезан да тужиљи за период од 01.07.2018. године до 01.07.2021. године, на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора исплати појединачно наведене месечне новчане износе са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате (све ближе наведено и опредељено овим ставом изреке). Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиљи накнади трошкове парничног поступка од 55.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4008/22 од 09.12.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужиља тражила да се тужени обавезе да јој за период 01.07.2018. године до 01.07.2021. године, на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора исплати појединачно наведене месечне новчане износе са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате, све ближе означено и опредељено у том ставу изреке. Ставом другим изреке, тужиља је обавезана да туженом накнади трошкове парничног поступка од 19.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, у смислу одредбе члана 408, у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20, 10/23-други закон), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, док се на друге битне повреде одредаба парничног поступка ревизијом одређено не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је у утуженом периоду била у радном односу код туженог на радном месту ... са коефицијентом за обрачун плате од 7,34. У спорном периоду, тужени је тужиљи обрачунавао и исплаћивао зараду тако што је основицу, коју објављује Влада Републике Србије, множио коефицијентом радног места на основу метода обрачуна плате у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19, који се примењује од 18.06.2001. године), према ком се додаци за регрес и исхрану у току рада за запослене код туженог нису посебно обрачунавали и исплаћивали, јер су садржани у коефицијенту радног места. Пошто је тако добијена висина основне плате, у спорном периоду, била нижа од износа минималне зараде, тужени је тужиљи у појединим месецима вршио корекцију плате до износа минималне зараде, па јој је у спорном периоду, исплаћивана плата у висини минималне зараде. У обрачунским листама плата тужиље није исказивана као посебна ставка накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Висина потраживања на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора и трошкова за исхрану у току рада утврђена је оценом налаза и мишљења судског вештака за економско-финансијску област (прва варијанта).

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев закључивши да у износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима, јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спремност, а ставом 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По мишљењу првостепеног суда, у ситуацији када је тужени тужиљи исплаћивао минималну зараду следи да јој није исплаћена накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, па је тужени дужан да те накнаде исплати у износу утврђеном вештачењем, а према параметрима из Општег колективног уговора из 1997. године.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев из разлога што су у коефицијенту за обрачун плате садржане и накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Одредбом члана 4. став 1. истог Закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана, прописује да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), као и Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019 и 58/2019) у одредби члана 91. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатка на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата, и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2), да основна плата припада запосленом кој ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 113/17), у одредби члана 111. став 1. и 2. прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са овим законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде; чланом 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6), а према ставу 2. истог члана, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01... 58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у здравственим установама.

У конкретном случају, тужиља је запослена у здравственој установи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним

службама. Супротно наводима ревизије, примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), као и Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019 и 58/2019) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. цитираног Закона о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis*, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиље. Тај основ не постоји ни у општем акту. Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужиљи не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њене плате, па чињеница да јој је у спорном периоду исплаћивана минимална зарада (као она основна плата која се исплаћује у тој висини и у ситуацији када је била нижа од минималне зараде) по оцени Врховног суда без утицаја на другачију одлуку јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић